STILLINGSSTRUKTUR OG ERHVERVSSTRUKTUR

OLE BORRE

INDLEDNING

Denne artikel diskuterer nogle karakteristiske træk ved *stillingsstrukturen,* hvorved skal forstås den relative fordeling af den erhvervsudøvende befolkning på de tre stillingsgrupper: selvstændige, funktionærer og arbejdere. Hensigten er at supplere de ofte forekommende økonomisk-statistiske betragtninger over forskydninger og lokale forskelle i *erhvervsstrukturen*, altså delingen i landbrug, industri og service samt underinddelinger heraf. Til dels er stillingsstrukturen afledt af erhvervsstrukturen, til dels gennemgår den autonome forskydninger i form af en tendens til stordrift og en udvikling mod funktionærsamfundet. Endvidere er det ofte iagttaget, at en række størrelser af stor praktisk interesse snarere hænger sammen med befolkningens fordeling på samfundsklasser end med erhvervsstrukturen: sundheds- og uddannelsesforhold, vælgeradfærd, indkøbsvaner og boligforhold for at nævne nogle områder. En klassifikation af engelske byer[1]), der var baseret på et stort antal statistiske rækker, viste således, at blandingsforholdet mellem de fem socialklasser, den engelske statistik arbejder med, var den bedste enkelte indikator for alle de valgte variable under eet. Danmarks statistik knytter af gode grunde ikke benævnelsen »samfundsklasse« eller lignende til sin tredeling[2]), men den summariske stillingsfordeling, som vi får fra den officielle statistik, giver dog et indblik i samfundsstrukturen kommune for kommune, og den fortjener i hvert fald større opmærksomhed, end den hidtil har fået i økonomisk-sociale undersøgelser.

Artiklen har det specielle formål at undersøge, om der inden for stillingsstrukturen i danske regioner kan påvises en parallel til den fasebevægelse, man kan iagttage for erhvervsstrukturen: en fase med faldende landbrugssektor og voksende industrisektor, fulgt af en fase med faldende landbrugssektor, stagnerende eller faldende industrisektor, og voksende servicesektor. Den undskyldning forudskikkes, at det kun er den *relative* fordeling, der betragtes. I mange tilfælde ville det have været nok så interessant at se på de absolutte tal, men det kan siges, at disses bevægelser naturligt hører sammen med mere komplicerede tidsrækkeanalyser, der ikke passer for en artikel af dette sigte.

[1]) Noter og henvisninger er samlet efter artiklen.

STILLINGSSTRUKTURENS UDVIKLING

Sammenhængen mellem erhvervsstrukturen og stillingsstrukturen fremgår af den følgende opstilling, der viser, at de tre erhvervssektorer benytter selvstændige, funktionærer og arbejdere i højst forskellige blandingsforhold.

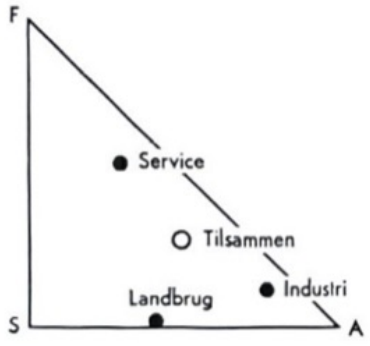
TABEL 1

Relativ stillingsfordeling inden for de tre erhvervssektorer 1960[3])

	Landbrug %	Industri %	Service %	Tilsammen %
Selvstændige	58	11	18	22
Funktionærer	2	13	54	29
Arbejdere	40	76	28	49
Tilsammen	100	100	100	100

Karakteristisk for landbruget er det store antal selvstændige og det meget ringe antal funktionærer, karakteristisk for industrien det store antal arbejdere, og karakteristisk for servicesektoren det store antal funktionærer.

Vi kan illustrere forskellen mellem de tre erhvervssektorer i henseende til stillingsstruktur ved hjælp af nedenstående figur 1, idet trekantens hjørner S, F og A betegner tilstanden, hvor der er henholdsvis 100 pct. selvstændige, funktionærer og arbejdere.

Figur 1

For så vidt tallene i tabel 1 er blot nogenlunde konstante i tiden, kan det forventes, at industrialiseringen (fase 1) ledsages af et fald i procenten af selvstændige og en vækst i procenten af arbejdere – det vil sige en bevægelse mod højre i trekanten – mens udviklingen mod servicesamfundet (fase 2) ledsages af et fald i både procenten af selvstændige og procenten af arbejdere og en kraftig vækst i procenten af funktionærer – altså

TABEL 2

Stillingsstrukturens udvikling i hele landet 1921–1960[4])

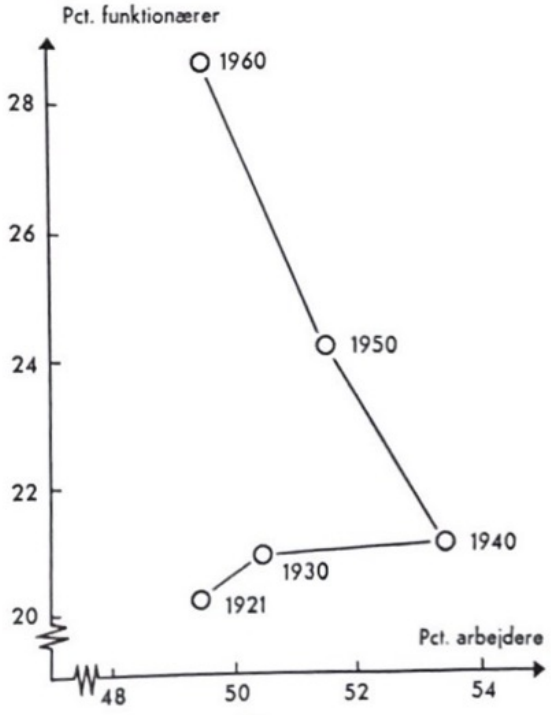
	1921 %	1930 %	1940 %	1950 %	1960 %
Selvstændige	30,4	28,7	25,5	24,4	21,9
Funktionærer	20,2	20,9	21,1	24,2	28,7
Arbejdere	49,4	50,4	53,4	51,4	49,4
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

en bevægelse opad og lidt til venstre. Dette bekræftes da også af tabel 2, der er et forsøg på at rekonstruere stillingsstrukturens udvikling i nyeste tid.

Bevægelsen er illustreret i figur 2, der er et forstørret udsnit af figur 1, (idet tilsammen-punktet i figur 1 svarer til 1960-punktet i figur 2).

I trediverne pegede udviklingen henimod arbejdersamfundet, men fyrrerne har vendt billedet. Det relative antal arbejdere er på ny faldet, mens funktionærtallet er steget kraftigt, og denne udvikling henimod funktionærsamfundet er fortsat igennem halvtredserne.

Det er således muligt at påvise en parallel udvikling for erhvervsstrukturen og stillingsstrukturen. Men at slutte direkte fra den ene til den anden lader sig naturligvis kun gøre i det omfang, tallene i tabel 1 er konstante gennem tiden, d. v. s. så længe stillingsstrukturen *inden for* den enkelte erhvervssektor ikke ændrer sig. Men nu foregår der som bekendt en karak-

Figur 2

teristisk udvikling af stillingsstrukturen inden for de enkelte erhvervssektorer. I landbruget vokser procenten af selvstændige, idet landarbejdere afgår i hurtigere tempo end selvstændige landbrugere. I de to øvrige sektorer sker der omvendt en *koncentration* i stadig større enheder, og samtidig forskydes blandingsforholdet mellem arbejdere og funktionærer i sidstnævntes favør inden for praktisk taget alle erhvervsgrupper, en udvikling vi kan benævne *bureaukratiseringen*. Disse tendenser griber korrigerende ind i den udvikling af den totale stillingsstruktur, man kunne vente, hvis man blot tog forskydningerne *mellem* de tre sektorer i betragtning.

I *byerne* vokser arbejdsstyrken først og fremmest ved personaleudvidelser, mens antallet af økonomiske enheder i sammenligning hermed kun reagerer langsomt. Overgangen fra industri til service sker i hovedsagen ved, at personaleudvidelsen er størst inden for servicevirksomhederne, og den er derfor kun relativt set en overgang. Den vækst i procenten af selvstændige, man kunne vente som en følge af, at servicesektoren har en højere pct. selvstændige end industrisektoren (18 mod 11 pct.), udebliver derfor. Og i de tilfælde hvor der faktisk nedlægges industrivirksomheder og oprettes servicevirksomheder, taler sandsynligheden for at de nedlagte industrivirksomheder er under gennemsnitstørrelse og de oprettede servicevirksomheder over gennemsnitsstørrelse.

Den relative forskydning fra industri mod service i byerne fremmer i sig selv væksten i funktionærprocenten, der ifølge tabel 1 i ydertilfældene kan gå fra 13 til 54. Hertil kommer, at den del af servicegruppen, der vokser hurtigst, samtidig er den, hvor funktionærprocenten er højest, nemlig administration og liberale erhverv. Og endelig bidrager som nævnt bureaukratiseringen i den enkelte virksomhed til at hæve funktionærprocenten, idet industriens salgs- og administrationskontorer vokser i forhold til produktionsafdelingerne. Funktionærprocenten vil derfor vokse væsentlig hurtigere end forskydningen mellem sektorerne lader formode.

Med en faldende procent selvstændige og en voksende procent funktionærer i byerne er det uvist, hvordan arbejderprocenten i byerne vil bevæge sig. En rimelig hypotese er, at bureaukratiseringen sætter ind i en senere fase end koncentrationen, hvorfor byerhvervene i mindre avancerede regioner vil udvise en voksende pct. arbejdere, men i mere avancerede regioner en faldende pct. arbejdere. Dette punkt venter vi senere tilbage til.

I *landdistrikterne* synes det umiddelbart som om industrialiseringen vil medføre en vækst i arbejder- og funktionærprocenter og et fald i procenten af selvstændige. Men forestiller man sig en overvejende landbrugsregion med stationært folketal er der intet i vejen for, at industrialiseringen sker ved, at landarbejdere overgår til at være industriarbejdere; dette forrykker jo i sig selv ikke stillingsstrukturen for regionen som helhed. Men den nye industri må have sine funktionærer. Selv den lette (mindst kapital-

krævende) industri, som ifølge Erling Olsen er mest tilbøjelig til at flytte ud[5]), opererer i dag med en funktionærprocent på 10–15. Hvis disse funktionærer hentes dels fra arbejdernes, dels de selvstændiges rækker, bliver nettoresultatet en stigning i funktionærprocenten og et fald i begge de øvrige stillingsgruppers andel. Man kan altså komme ud for, at industrialiseringen foregår ved *faldende* arbejderprocent.

BYERHVERVENES STILLINGSSTRUKTUR

Det hovedspørgsmål, hvorom resten af artiklen drejer sig, er dette: Hvordan forandrer stillingsstrukturen *i byerhvervene* sig under den nedgang i landbrugssektoren, der er det universelle træk ved den økonomiske vækst? Medens altså sondringen mellem landbrug og byerhverv indrømmes første prioritet, skydes den videre sondring mellem byerhvervenes forskellige sektorer i baggrunden. Motiveringen er, at det sociologisk forekommer kunstigt at fordele folk efter måden, hvorpå det firma eller den institution, man er beskæftiget ved, kommer til sine penge. Omend dette selvfølgelig er af uhyre betydning for de få ledende personer, er det ikke sandsynligt at det skulle spille nogen rolle for den menige funktionær eller arbejder, *alt andet lige*. Det påvirker næppe hans forbrugsvaner, hans politiske holdning, hans børns uddannelse eller hans kones frugtbarhed. Tilmed er, som den foregående diskussion skulle vise, nogle vigtige udviklingstendenser, såsom koncentration og bureaukratisering, fælles for begge sektorer. Rent bortset fra, at sondringen mellem industri og service teknisk er vanskelig at arbejde med i en udviklingsanalyse på grund af ændringer i afgrænsningerne af sektorerne, forekommer det derfor unødvendigt at komplicere modellen ved at udvide antallet af variable.

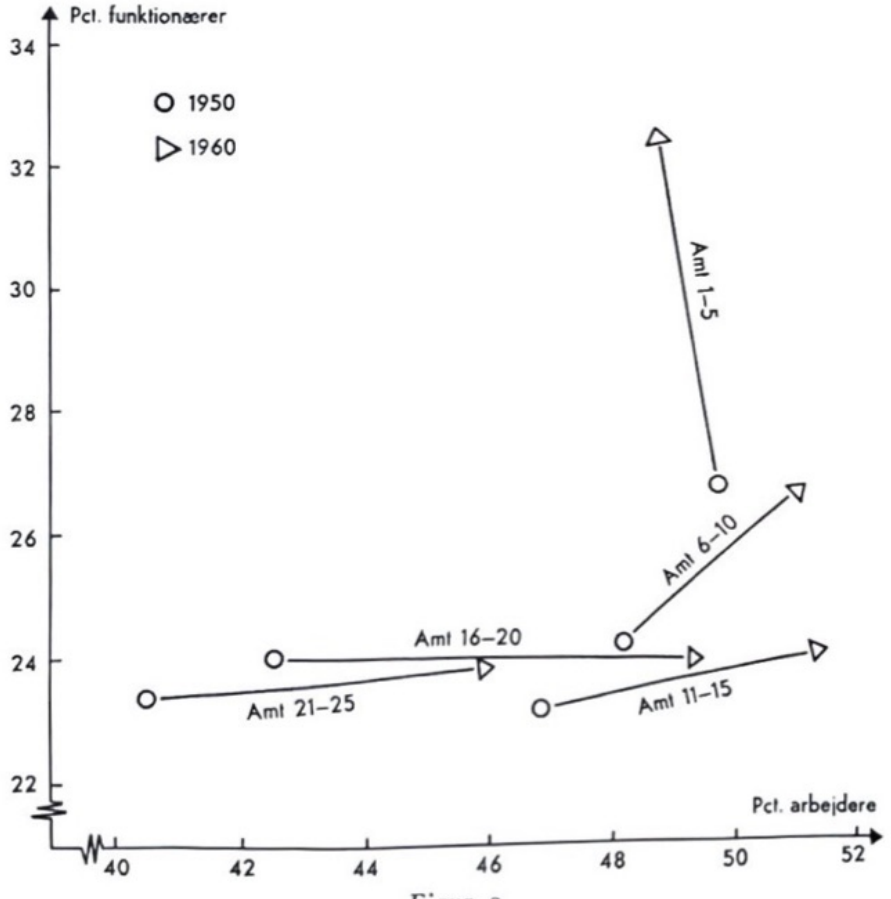
I det følgende skal vi således nærmere undersøge udviklingen af stillingsstrukturen *inden for byerhvervene,* mens landbrugsprocenten fungerer som en målestok for udviklingens stade. Eftersom faldet i landbrugsprocenten er det gennemgående træk i erhvervsudviklingen, fælles for begge faser, er landbrugsprocenten velegnet som indikator for, hvor avanceret et område er, når det drejer sig om at sammenligne områder på samme tidspunkt. Ud fra 1960-tællingen kan en sådan sammenligning foretages for byerhvervenes stillingsstruktur i de enkelte kommuner. Det drejer sig her om fordelingen af de private *husstande* efter overhovedets stilling, hvorfor resultaterne ikke kan betragtes som repræsentative for *erhvervsbefolkningen.* Beregner man landbrugsprocenten og byerhvervenes stillingsstruktur inden for hvert amt, arrangerer amterne efter voksende landbrugsprocent, og slår dem sammen i grupper på hver fem amter (amtsrådskredse), samt endelig beregner et simpelt gennemsnit af stillingsstrukturen i hver gruppe, fremkommer følgende opstilling:

TABEL 3

Private husstande i byerhvervene fordelt efter overhovedets stilling, 1960. Amterne er grupperet efter landbrugsprocent[6])

	Selvstændige	Funktionærer	Arbejdere	Tilsammen
Amt 1– 5 (lav la-%)	18,7	32,5	48,8	100,0
Amt 6–10	22,3	26,7	51,0	100,0
Amt 11–15	24,6	24,1	51,3	100,0
Amt 16–20	26,8	23,9	49,3	100,0
Amt 21–25 (høj la-%)	30,3	23,8	45,9	100,0

Tabel 3 og den tilhørende figur 3 viser, at når man bevæger sig fra overvejende landbrugsregioner til regioner, der domineres af byerhvervene, forskydes blandingsforholdet mellem de tre stillingsgrupper i byerhvervene på en karakteristisk måde. *For det første* er procenten af selvstændige i byerhvervene positivt korreleret med regionens landbrugsprocent; for de 25 amter finder man en rangkorrelation på +.96 mellem disse to størrelser (stillingsstrukturen i hvert amt fremgår af bilagstabellen). En lavere landbrugsprocent hører altså nøje sammen med en større grad af koncentra-

Figur 3

tion i byerhvervene. *For det andet* er ved lave landbrugsprocenter funktionærprocenten negativt korreleret med landbrugsprocenten; således er rangkorrelationen mellem disse to størrelser −.91 for de ni første amter, mens den er uanselig (−.27) for de 16 sidste. I regioner der er domineret af byerhvervene synes bureaukratiseringen således at slå mere igennem, jo mere byerhvervene dominerer. Som følge af disse to tendenser ser man *for det tredje,* at regioner i mellemgrupperne har det relativt største antal arbejdere.

Dette statiske kurveforløb illustrerer hypotesen om, at koncentrationen finder sted i begge faser, mens bureaukratiseringen tilhører fase 2. Sat på spidsen kunne man tænke sig, at mindre avancerede regioner tenderer at »jage« mere avancerede regioner, som pilene i figur 3 viser[7]). Man kunne endvidere danne sig et skøn over den tidsforskel, der var mellem hver af de fem amtsgrupper. Figur 3 minder jo stærkt om figur 1; denne indeholdt ganske vist alle tre erhvervssektorer, mens figur 3 ikke medtager landbruget. Men da funktionærerne ved alle tænllingerne næsten udelukkende har været beskæftiget i byerhvervene, må det relative antal funktionærer *inden for byerhvervene* have været nogenlunde konstant gennem trediverne, mens det må være vokset i fyrrene og halvtredserne. Selv om man altså tænker sig landbruget holdt udenfor i figur 1, kommer man alligevel til en bevægelse, der minder om strukturen i figur 3.

En anden systematisk bevægelse, der også kan tænkes, er en parallelforskydning af kurven i figur 3, hovedsagelig i retningen opad. Dette kunne tyde på, at figur 1 var et rent historisk forløb, der ikke gentager sig i dag – m. a. o. at alle amtsgrupperne i dag befinder sig i fase 2. Dette stemmer dårligt med erfaringerne om industrialiseringens spredning og koncentrationen af serviceinstitutioner i de større byer. Endelig kan der være tale om et kompromis mellem de to former for bevægelse, hvilket nærmest skulle bestå i, at de mindre avancerede amter i figur 3 »skød genvej« skråt opad i stedet for at løbe industrialiseringslinen ud. Denne teori er nærliggende, da industrialisering i vore dage ikke er det samme som industrialisering i trediverne; først og fremmest kræver det i vore dage en moderne organisation, hvilket formentlig ville sige flere funktionærer. I så fald ville en moderne industrialiseringsproces netop vise sig i en bevægelse opad mod højre.

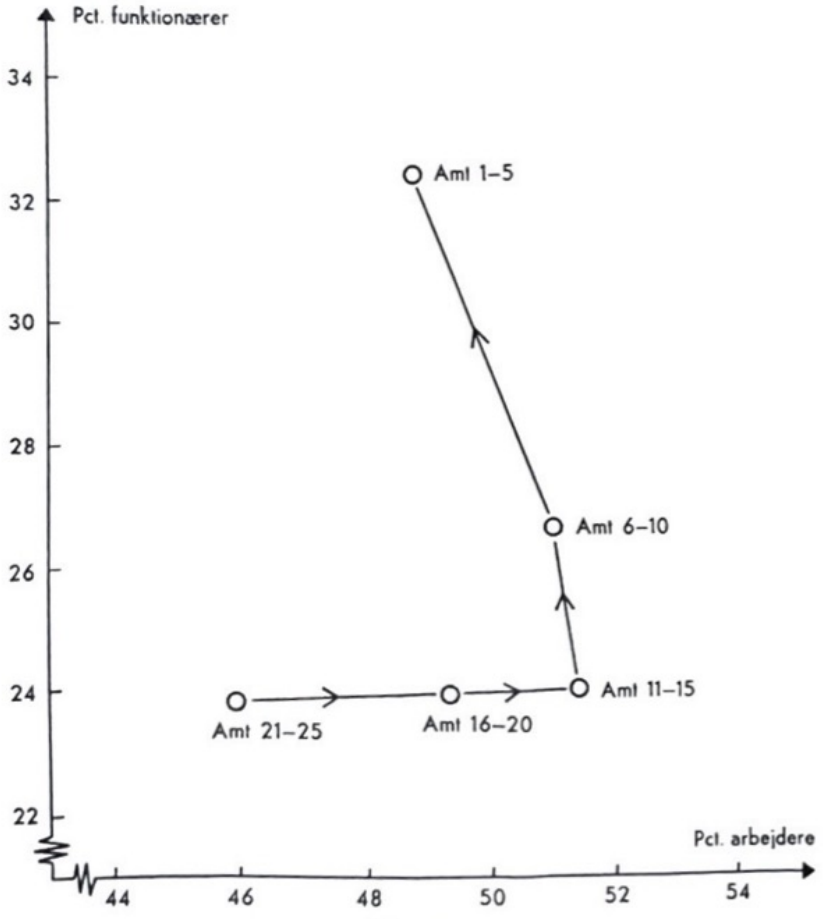
Den enkleste måde, hvorpå vi kan undersøge hvordan stillingsstrukturen i virkeligheden ændrer sig på de forskellige stadier, er ved at føre tallene i tabel 3 tilbage til 1950. Dette er behæftet med nogen usikkerhed, idet husstandsstatistikken fra 1950 ikke skelner mellem landarbejdere og andre arbejdere.

Den korrektion, der her er foretaget, bygger på, at antallet af landbrugsmedhjælpere med egen husstand er faldet fra 23.024 i 1950 til

19.721 i 1960[8]), hvad der vil sige, at mens der i 1950 var 10,9 landbrugsmedhjælpere med egen husstand pr. 100 selvstændige landbrugere, var der i 1960 kun 8,4. 1950-tallet ligger altså 30 pct. højere end 1960-tallet for hele landet. Forudsætter man, at denne tendens gælder ikke blot for hele landet, men også for de enkelte amter, kan man beregne antallet af landarbejderhusholdninger i 1950 i hvert enkelt amt ved at (1) beregne antal landarbejderhusholdninger pr. selvstændig landmands husholdning 1960, (2) multiplicere dette tal med 1,3 for at føre det tilbage til 1950, og (3) multiplicere med antallet af selvstændige landmænds husholdninger i vedkommende amt i 1950[9]).

Forudsat dette skøn er korrekt, tager udviklingen i byerhvervenes stillingsstruktur 1950–60 for de fem grupper af amter sig ud, som figur 4 viser.

Hovedindtrykket af denne figur er, at der virkelig er sket en sådan faseudvikling, som vi antog. De mindre avancerede amtsgrupper tenderer i høj grad at jage de mere avancerede. Amt 21–25 og amt 16–20 har gennemgået en industrialisering med stærk vækst i arbejdertallet ved omtrent konstant funktionærtal. Amt 11–15 viser en svag tendens til forøgelse af funktionærtallet, og amt 6–10 befinder sig i overgangen fra fase 1 til fase

Figur 4

2 – om pilen i virkeligheden skulle have buet ud til højre, kan ifølge sagens natur ikke opklares, da man jo kun har de to endepunkter. Endelig viser amt 1–5 en typisk fase 2 bevægelse, med en stærk vækst i pct. funktionærer og et *fald* i pct. arbejdere.

Noget kunne dog tyde på, at der samtidig er sket en parallelforskydning af punktrækken, dog ikke i den ventede retning opad, men mod højre. Det synes som om amtsgrupperne jager ikke just den foregående amtsgruppe, men snarere et punkt til højre for den, d. v. s. en tilstand med større pct. arbejdere, men mindre pct. selvstændige end den foregående amtsgruppe. Der er flere mulige forklaringer herpå. En mulighed er, at vi i korrektionen er kommet til at overvurdere antallet af landarbejderhusstande i hvert amt i 1950, hvorfor vi ved at trække dette fra antallet af arbejderhusstande i alle tre sektorer er kommet til at undervurdere antallet af industri- og servicearbejderhusstande i amtet. Dette kunne være en følge af, at korrektionsfaktoren 1,3 er baseret på udviklingen inden for det egentlige landbrug, mens landbrugssektoren i vor forstand også omfatter fiskeri, skovbrug, m. m., hvor strukturudviklingen kunne være en anden, d. v. s. hvor arbejdere med egen husstand kunne være fastholdt i højere grad end inden for det egentlige landbrug. Det er dog ikke sandsynligt, at dette skulle være så tungtvejende, at tendensen til at skyde til højre for »målet« skulle bortfalde herved. Selv om korrektionsfaktoren ikke skulle være 1,3, men f. eks. 1,25, flytter 1950-positionerne (pilenes udgangspunkter) kun lidt nedad mod højre.

En anden mulighed, som formentlig kan tillægges større vægt, går ud på, at der er sket en sideløbende udvikling i husstandenes struktur. Selv om der er færre arbejderfamilier i 1950 end ventet inden for hver amtsgruppe, behøver der ikke være færre arbejdere; familiernes gennemsnitlige antal erhvervspersoner kan være faldet. Det er meget tænkeligt, at der er sket en sådan udvikling. Den voksende tilbøjelighed til at stifte familie inden for de yngre aldersklasser har formentlig været stærkere blandt arbejdere end blandt selvstændige, med funktionærer et sted imellem. Hvorvidt denne tendens er stærk nok til at forklare hele forrykningen af 1950-situationen i forhold til den ventede, kan man ikke umiddelbart bedømme.

SAMMENFATNING

Det har vist sig, at den almindelige tendens til forskydning af erhvervsbefolkningen fra landbrug til byerhverv har været ledsaget af en omstrukturering inden for byerhvervene i perioden 1950–60. Dette kommer frem, hvis man procentfordeler de private husstande i byerhvervene på tre stillingsgrupper: selvstændige, funktionærer og arbejdere. Man konstaterer da et fald i procenten af selvstændige som udtryk for en koncentration af

erhvervsbefolkningen i stadig større virksomheder. Dette fald kompenseres i udviklingens fase 1 af en vækst i procenten af arbejdere, i fase 2 afløst af en så kraftig stigning i funktionærprocenten at også arbejderprocenten falder. Grupperes regionerne efter udviklingstrin – på basis af landbrugets andel af erhvervsbefolkningen – finder man for passende store grupper en tendens til, at mindre avancerede regioners byerhverv har en stillingsstruktur svarende til den, de mere avancerede regioners byerhverv har haft på et tidligere tidspunkt. Med tilnærmelse finder fasebegrebet altså anvendelse på såvel regionernes indbyrdes placering 1950 eller 1960 som på deres udvikling 1950–60.

Noter og henvisninger:

1) Moser & Scott, British Towns, London 1960.
2) En fjerde gruppe, »medhjælpende hustruer«, er udeladt her, da »Oplysningerne om de medhjælpende hustruer må antages at være noget mere usikre end de øvrige oplysninger, idet de alene bygger på de pågældendes eget skøn over, hvad der må henregnes til egentlige erhvervsmæssigt arbejde«. (Folke- og boligtællingen 26. september 1960, Forordet).
3) *Kilde:* Statistisk Årbog 1965, tabel 19. Landbrug omfatter hovedgruppe I, industri hovedgruppe II–V og service hovedgruppe VI–IX.
4) *Kilde:* Statistisk Årbog, forskellige årgange.
5) Erling Olsen, Erhvervslivets lokalisering, Nationaløkonomisk Tidsskrift, Bind 1–2, København 1965.
6) *Kilde:* Folke- og Boligtællingen 1960, tabel 4.
7) Tanken om en lignende udvikling har tidligere været fremsat for erhvervsstrukturens vedkommende, f. ex. af J. Jeppesen, Erhvervsøkonomisk udvikling, Århus Universitet 1966 (endnu ikke udkommet): »De enkelte egne synes således i store træk at følge samme udviklingslinje. De har blot begyndt industrialiseringen på forskelligt tidspunkt og befinder sig derfor i forskellige udviklingsfaser«.
8) Statistisk Årbog: Tabellen over landbrugets medhjælp ved tællingerne i juli.
9) Formlen er:

$$\frac{A_{50,\,i}}{S_{50,\,i}} \Big/ \frac{A_{60,\,i}}{S_{60,\,i}} = \frac{A_{50}}{S_{50}} \Big/ \frac{A_{60}}{S_{60}} = 1{,}3.$$

Heri betegner A og S henholdsvis landarbejderhusholdninger og selvstændige landbrugerhusholdninger, fodtegnene 50 og 60 betegner årstallet, og *i* hentyder til amtet. Heraf beregnes $A_{50,\,i}$, der kan trækkes fra antallet af alle arbejderhusholdninger i amtet 1950, hvorved antallet af arbejderhusholdninger inden for industri- og servicesektorerne i amtet fremkommer.

BILAG

Stillingsstrukturen i byerhvervene i de enkelte amter og amtsrådskredse 1950 og 1960, samt landbrugsprocenten 1960

	Landbrug 1960		Procent 1960			Procent 1950		
	Pct.	Rang	Selvstændige	Funktionærer	Arbejdere	Selvstændige	Funktionærer	Arbejdere
Amt 1–5:								
København	2,9	1	15,1	43,8	41,1	19,2	33,8	47,0
Århus	9,0	2	18,3	33,6	48,1	22,9	27,9	49,2
Frederiksborg ...	14,3	3	20,8	29,5	49,7	26,3	23,1	50,6
Odense	14,8	4	19,5	26,9	53,6	23,5	24,0	52,5
Roskilde	16,0	5	19,9	28,9	51,2	25,1	24,5	50,4
Amt 6–10:								
Sønderborg	17,8	6	18,3	28,0	53,7	27,1	25,1	47,8
Vejle	22,7	7	22,0	26,9	51,1	26,5	24,5	49,0
Skanderborg	23,5	8	24,8	24,5	50,7	28,4	22,3	49,3
Ålborg	24,4	9	21,5	25,8	52,7	25,4	21,6	53,0
Åbenrå	25,4	10	25,1	28,2	46,7	30,0	26,0	44,0
Amt 11–15:								
Sorø	25,5	11	23,0	25,8	51,2	28,6	25,1	46,3
Randers	28,7	12	24,7	23,7	51,6	27,3	21,3	51,4
Maribo	30,8	13	24,1	23,2	52,7	29,2	23,7	47,1
Ribe	31,0	14	25,6	25,0	49,4	31,6	23,0	45,4
Bornholm	31,5	15	25,7	22,7	51,6	30,3	20,3	49,4
Amt 16–20:								
Præstø	31,5	16	24,7	23,6	51,7	31,0	22,9	46,1
Svendborg	31,9	17	27,6	24,9	47,5	33,5	25,0	41,5
Assens	32,3	18	28,0	20,2	51,8	32,8	21,6	45,6
Haderslev	32,9	19	26,9	27,5	45,6	33,8	25,7	40,5
Holbæk	33,3	20	27,0	23,4	49,6	33,8	22,6	43,6
Amt 21–25:								
Ringkøbing	36,0	21	27,9	24,4	47,7	33,3	21,8	44,9
Hjørring	38,0	22	28,1	21,5	50,4	35,3	22,1	42,6
Viborg	40,3	23	28,9	24,5	46,6	34,3	22,7	43,0
Tønder	42,6	24	33,5	26,8	39,7	36,6	27,6	35,8
Thisted	45,2	25	33,2	21,7	45,1	38,9	21,2	39,9